

„Tajemnice formy Wu Taijiquan”

Wiele lat temu zmierzyłem się z historią szeroko rozumianej „Pięści Tygrysa” (Hu Quan), oraz zgłębiałem tajemnice systemu „Pięciu Zwierząt” (Wu Xing Quan). Wyniki swoich „badań” opublikowałem w kilku artykułach, które ukazały się na różnych stronach internetowych. Natomiast nie odczułem pełnej satysfakcji sięgając do korzeni Taijiquan, a pisząc dokładniej – odmian Yang i Wu. W rozlicznej literaturze fachowej znajdowałem te same, niepełne informacje. Zatem przyszedł czas na konsultację z Andrzejem Kaliszem - oficjalnym międzynarodowym przedstawicielem Yiquan według linii przekazu rodziny Yao, który ostatnio zajmuje się także jedną z mniej znanych odmian Taijiquan. Jako, że znam wymienionego od wielu lat to byłem przekonany, iż wyjaśni on moje wątpliwości z ochotą. Nie zawiodłem się. Andrzej studiował sinologię w jednym celu: chciał bez skrupowania czerpać wiedzę na temat Wushu u źródła. Zanim przejdziemy do meritum przypomnę znane i pryncypialne informacje na temat stylu Wu.

Styl Wu Taijiquan wywodzi się z tzw. Małych Postaw stylu Yang Taijiquan. Quanyou (Chuan Yau, 1834-1902) – protoplasta kierunku Wu był uczniem mistrzów Yang Luchana i Yang Banhou. Wu Jianquan (Wu Chien Chuan, 1870-1942), syn Quanyou, wychował wielu znakomitych mistrzów i znacznie przyczynił się do popularyzacji rodzinnego stylu Wu. Zmodyfikował on oraz udoskonalił techniki odziedziczone po swoim ojcu. Zmiany te polegały głównie na usunięciu z pierwotnej formy bardziej dynamicznych ruchów oraz nadaniu całemu układowi spokojniejszego tempa. Wu Jianquan, specjalizując się w Małych Postawach, opracował wiele nowych interpretacji bojowego zastosowania tych kompaktowych technik. Warto podkreślić, że utrzymywał on bliskie kontakty z rodziną Yang, a w szczególności ze sławnym mistrzem Yang Chengfu.

Skoro Wu Taijiquan wywodzi się bezpośrednio ze stylu Yang, to zasadne wydają się pytania, których celem będzie uzyskanie odpowiedzi: Jak to wszystko wyglądało w chwilach narodzin? Przyznam, że dla miłośników Taiji opowieści Andrzeja będą stanowić nie lada gratkę. Poniższych informacji – jak sądzę – nie znajdziecie łatwo (być może nie przeczytacie podobnych nigdzie). To tak jakbyśmy cofali się do początków Wszechświata, do Wielkiego Wybuchu...

Dariusz Muraszko.

Dariusz Muraszko (instruktor Wu Taijiquan):

Kiedy powstała tak zwana tradycyjna forma Yang? W przeszłości napisałeś, że jest to zmodyfikowany układ ze stylu Chen, a jak sądzę funkcjonujący też w stylu Wu.

Andrzej Kalisz (instruktor Yiquan i Taijiquan):

Standardowe, tzw. tradycyjne, czy pełne (w odróżnieniu od skróconych) formy styli Chen, Yang, Wu, Wu (Hao)*, Sun, są modyfikacjami pierwszej formy stylu Chen. Gdyby zebrać kilku ludzi, z których każdy zna jedną z tych pełnych form, to można zorganizować taki pokaz na którym równocześnie by te formy zademonstrowali, przy czym w niektórych przypadkach, ktoś musiałby trochę zwolnić, ktoś poczekać, bo w niektórych stylach jakieś sekwencje są nieco skrócone, w innych bardziej rozbudowane, w jednych tu i ówdzie coś pominięto, w innych coś dodano, ale łatwo w taki sposób zademonstrować, że są to faktycznie warianty jednej formy. Cała kolejność ruchów jest niemal identyczna, mimo różnego wykonania i nieco różnych nazw sekwencji. Powyższe stało się dla mnie oczywiste podczas pierwszego pobytu w Chinach. W połowie lat 80 uczyłem się trochę formy stylu Yang, m.in. u Tomka Nowakowskiego. W Chinach uczyłem się najpierw stylu Wu z przekazu Wu Tunana u Zhou Yi, i wówczas okazało się, że jest to właściwie ta sama forma, tylko z innym nieco sposobem ruchu. To skłoniło mnie do zbadania czy w innych stylach taijiquan to też jest to ta sama forma, czy są to inne formy. Forma stylu Chen na początku wydała mi się inna, z dużą częścią różniącą się. Powodem okazało się to, że w Pekinie ćwiczą formę nie w układzie tradycyjnym, ale nową (xinja) zmodyfikowaną przez Chen Fake, który rozbudował sekwencje i dodał nowe ruchy. Dopiero gdy zobaczyłem wersję tradycyjną z Chenjiagou (laojia), i dokładnie potem porównałem jej cały układ przedstawiony w książce Chen Xiaowanga z formami Yang i Wu, stało się jasne, że to wszystko są tylko warianty tej samej formy pochodzącej ze stylu Chen. To mnie skłoniło do przeanalizowania książek z formami stylu Wu/Hao (autor Hao Shaoru) i Sun (autorka Sun Jianyun), i znów okazało się, że to za każdym razem z grubsza ta sama forma. To jest ewidentne. Z tym, że dziś, gdy ludzie ćwiczą głównie różne formy skrócone, różnie ułożone, trudno im zdać sobie z tego sprawę. Jako podstawę porównania proponuję

bardziej klasyczne formy: laojia Chen Xiaowanga, formy Yang Chengfu, Wu Jianquana, Hao Shaoru, Sun Jianyun. Wnioski będą oczywiste. Zatem podsumowując, klasyczne formy stylu Yang, Wu, Wu/Hao i Sun nie zostały przez twórców tych stylów skonstruowane w jakimś momencie, a wykształciły się wszystkie z formy, która istniała wcześniej w stylu Chen i stanowią tylko jej mutacje. Yang to mutacja pierwszej formy stylu Chen. Wu to bardzo nieznacznie zmieniona forma Yang. Wu/Hao też głównie bazuje na formie Yang, tylko z pewnym wpływem wersji xiaojia stylu Chen z przekazu Chen Qingpinga, Sun z kolei to nieznaczna modyfikacja Wu/Hao. Wszystko to właściwie ta sama forma.

D.M.:

Uważa się, że w stylu Yang była (i jest) tylko jedna forma tradycyjna, czyli długa? Ale czy na pewno tylko jedna? Czy „style” (ruchy, postawy): małe, średnie i duże stanowiły osobne formy, a może dotyczyły sposobu interpretacji tylko tej jednej - tradycyjnej ?

A.K.:

W zasadzie z grubsza tak, jedna forma, i różne jej warianty. Wersje xiaojia, zhongjia, dajia, to generalnie tylko nieco inne wykonania tej samej formy. To jest forma bazująca na pierwszej formie stylu Chen (yi lu). Ale co z drugą formą, która istnieje w stylu Chen (er lu, paochui)? Główne hipotezy są dwie: albo Yang Luchanowi jej nie przekazano, albo przekazano i nakazano zachowanie w tajemnicy. To, że formy paochui w stylu Yang (i pochodnym Wu) w zasadzie się nie spotyka skłania do przypuszczenia, że Yang Luchan jej nie poznał. Ale może przekazywał ją tylko w tajemnicy w rodzinie, nie ujawniając publicznie? Co jakiś czas pojawiają się informacje, a nawet filmiki z paochui stylu Yang. (...)

Dodatkowe możliwe hipotezy:

Yang Luchan poznał formę paochui, ale w związku z obietnicą złożoną Chenom, jej nie nauczał, ale może stworzył nową formę nią zainspirowaną, której jednak też nie nauczał publicznie. A może nie był nauczony formy paochui, tylko podejrzwał lub poznał jej elementy, i zbudował własną formę paochui.

W linii rodziny Li stylu Wu/Hao ujawniono formę paochui, z tym że oni wyraźnie mówią, że została ona stworzona przez Wu Yuxianga**. Można przypuszczać, że Wu Yuxiang zobaczył lub poznał elementy paochui rodziny Chen u Chen Qingpinga, i zainspirowany tym stworzył taką własną formę. (...) Podobno Wu Yuxiang próbował tworzyć różne formy, które jednak później zostały porzucone. W przypadku stylu Yang, pomijając kwestię głównej formy i jej wariantów, oraz kwestię formy paochui, istnieje np. odmiana Funeipai, która zawiera więcej form, z których niektóre są wariantami głównej formy, a niektóre chyba są odrębnie skonstruowane. Według przedstawicieli tej gałęzi Yang Luchan nauczał wszystkich tych form gdy przybył do Pekinu.

D.M.:

Jak wiele form mógł znać Yang Chengfu ?

A.K.:

Trudno powiedzieć, ale jeśli w rodzinie Yang ćwiczyło więcej form, być może je znał.

D.M.:

Dziękuję za wyczerpujące odpowiedzi.

Luty 2016.

* Chodzi o odrębny styl Wu zwany Hao.

** Wu Yuxiang – twórca stylu Wu/Hao nie należał do rodziny Wu Jianquana i propagował inną, dalece różniącą się odmianę Taijiquan.